

κ' Αίσχύλοι και κάποτε πάλι Βιργίλιοι και Wagner, Racine και Apulejus και Tennyson. Κ' είναι καιροί που τὰ κάστρα χρίζονται με τῆς ὀρφικῆς λύρας τῆ μουσικῆ κ' ἐποχῆς που ἀσκητικὸι τεχνίτες ξαναγυρίζουνε σ' ἰδιότροπους ἀναχρονισμοὺς καθὼς οἱ προραφαηλίτες στὴν Ἀγγλία κ' οἱ γάλλοι παρνασσικοὶ κ' οἱ ἀλεξαντρινοὶ μυθεγράφοι Νόννοι.

Ὅμως εἶναι και μερικοὶ καθὼς ὁ Goethe, ὁ Velasquez, ὁ Shakespeare κ' ὁ Turner που σύνωρα τεχνοδολεύουν και τὰ ἔργα και τὴν παράδοση. Κι αὐτὸ γιατί τὰ ἔργα κρύβουνε μέσα τους για τὸ νοῦ του μεγαλομαστορα ἐλόκληρη τὴ δύναμη τῆς παράδοσης.

Και ρωτοῦμε: στὴν Ἑλλάδα σήμερα ἔχουμε μεῖς ἔργα, ἔχουμε παράδοση; Ἔργα δὲν ἔχουμε. Ἐμεῖς που ζοῦμε τίποτε ποτὲ δὲν κάναμε. Λαὸς ἀμορφος, ἀνεργάνωτη κοινωνία, ξεχαρβαλωμένες βαρβαρὸσύνες και πρῶιμα σαπίσματα πολιτισμοῦ. Δὲ χτίσαμε ἀκόμα, δὲν εἴμαστε αὐτοδύναμη φυλὴ, δὲν ξέρουμε τί θέμε και δὲν ξέρουμε τί ἀγαποῦμε. — Παράδοσες εἴχαμε. Μὰ τίς κόψαμε. Ἡ δική μας παράδοση βαστοῦσε ἀπὸ τὸ Βυζάντιο και τὴ Βενετία, ἀπὸ τ' ἀρβανίτικα βουνὰ και τὰ ρουμλιώτικα τραγοῦδικα. Μὰ ἡ κλασικὴ ἀρρώστια που ἀφάνισε τὴ γαλλικὴ ἀριστοκρατία στὰ 79 και ζῶμωσε τίς παράταιρες δημοκρατικὲς λευτεριὲς τῶ λατινικῶ λαῶ, μὲς ἐρριξε και μὲς πίσω στὰ πεσμένα εἰδωλα τῆς ἀπόλυτης δημαγωγίας και τῆς δογματικῆς ἰδεολογίας. Δὲν εἶδαμε πὼς ἡ παράδοση δὲν πεθαίνει ὀλότελα ποτὲ και πὼς δὲν μπορεῖ ἕνας λαὸς νὰ τὴν κόψῃ ἐκεῖ που ὀρέγεται για νὰ τὴν ξαναρχίσῃ πάλι ἀπὸ κεῖ που τοῦ φαντάζει πὸ περῆφανη και πὸ δοξαστικὴ. Γι' αὐτὸ μείναμε δίχως ρίζα, δίχως πειθαρχία ἱστορικὴ κ' ἠθικὴ ἀρχοντιά. Τὸ ἱστορικὸ σπάσιμο φέρνει κ' ἠθικὰ ξεστρατώματα. Κοινωνία που ἀπαρνιέται τὰ περασμένα της για νὰ ξεκλέψῃ ἄλλα που δὲν εἶναι πιά δική της δείχνει παιδικήσια μικροψυχία και χωριάτικη κουτοπονηριά.

Ὁ ἴδιος λόγος που μὲς ἐσπρωξε και προσηνοῦμε τοὺς ἀρχαίους μὲς ὀδήγησε νὰ καταστρέψουμε τίς κοινότητες, νὰ παραγωνίσουμε τὴν ἀριστοκρατία μας και νὰ παραγωνίσουμε τὴν ἀληθινὴ φύτρα του ἑλληνισμοῦ—ἐνωῶ τοὺς Ἀρβανίτες, τοὺς πὸ ἀληθινὰ Ἑλληνας ἀπ' ὀλους τοὺς ἄλλους Ρωμιοὺς που ψευτοδοξάζονται για καταγωγή που δὲν εἶναι στίς φλέβες τους.

Δίχως ἔργα και δίχως παράδοση τραγοῦδι και τέχνη δὲ ζοῦν. Μπορεῖ νὰ πιαστοῦν ἀπὸ ξένη παράδοση. Μὰ εἶναι ἡ μαγιά της ἀδύναμη, προπύρα ἀνήφερτη που δὲ χορταίνει και δὲ ζωντανεύει τὸ αἷμα. Ἡ χλωμάδα τῆς φιλολογίας μὲς σ' αὐτὸ ἴσια ἴσια χροουσιέται. Εἶναι γεμάτη ἀντιθωριὲς που δὲ μὲς θυμίζουν τίποτε ἀληθινὰ δικό μας. Και γι' αὐτὸ στίκει ἄχρηστο λογομάζωμα και γι' αὐτὸ δὲν ἔχει ξεχωριστὴ δική της ἠθικὴ, δική της μορφή, δικό της μεγαλεῖο. Δὲν τὴν ἀκοῦτε που ὀλοένα παραπονιέται για τὴν ψυχικὴ της ἀνημποριά κ' ὀλοένα μοιρολογᾷ πάνω στὰ ἠθικὰ μνημοῦρια που τὰ πλακώνει τῆς ἀνελευσιᾶς ἡ κουφόδραση;

Και γι' αὐτὸ λέω πὼς καιρὸς πιά εἶναι νὰ λιγοστεύουμε τὰ τραγοῦδικα και νὰ παρατήσουμε τὴν ἀστοργὴ τέχνη μας και νὰ πῃμε νὰ γενοῦμε ἀπελάτες χαροντομάχοι και δουλευτάδες τῶν ἔργων. Και συλλογίζουμαι: πὼς κάτι τέτοιο θὰ καταλάβαινε μῖσος κ' ὁ Βασίλειος ὁ Βουργαροφάγος ἀμα κατάρχε και περιφρονοῦσε τοὺς ἰδεολόγους του καιροῦ του.

Ἴσως ὀμως νὰ βλέπω και κάποιον σκοπὸ ἔξιο για τὴ σημερινὴ μας φιλολογία— νὰ δουλέψῃ για νὰ ξαναβροῦμε τὴν παράδοση. Σ' αὐτὸ μπορεῖ νὰ φανῇ μεγάλη. Κ' εἶδεξε κίολας πὼς κάτι μπορεῖ νὰ κάνη για τέτοια ἰδέα. Μὰ μοῦ φαίνεται πάντα πὼς δουλεύοντας για σκοπὸ κ' ὄχι αὐτότελα δὲ θὰ τῆς εἶναι βολετὸ νὰ συνοργανωθῇ σὲ τέχνη κλασικὴ και δυναστεία πρωτότυπη.

Κάποιος ἔγραφε στὸ «Νουμά»: «Μήπως ἡ δημιουργία ἐνὸς ὀνειροῦ δὲν εἶναι Ἡδονή»; Μπορεῖ. Μὰ τί θὰ τὸ κάνοῦν τ' ὀνειροῦ σου ἐκεῖνοι που ἔρχονται ὕστερα, τί θὰ τὸ κάνης ἐσὺ ἂ μείνη λόγια και μόνο λόγια; Αὐτὸς εἶναι ὁ κίντυνος κ' ἡ φάγουσα ἡ νεκρωτικὴ.

Φοβοῦμαι: πὼς μὲ συνεπῆραν οἱ διαλογισμοὶ και ξέχασα τὸ κριτικὸ μου θέμα. Ὡς τόσο δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτε παρά πάνω ἀπὸ κείνα που γράφει στὸν πρόλογό του ὁ Παλαμῆς για τὸ βιβλίο του Λάμπρου Ἀστέρη. Θὰ δυνάμωνα ἴσως μερικὲς σκιὲς και θὰ ξεστήκωνα πὸ ἀδιάκριτα κάποιες ἀδυναμίες. Ὁ κλασικισμὸς—μυσαρεμένος μὲ ρωμαντικὰ φροσιματα—ξεστραγγίζει κ' αὐτὸ τὸ βιβλίο και τὸ κάνει κῦλο δούλεμα τῆς φαντασίας δίχως πραγματικὴ ὑπόσταση, δίχως τὸ προτέρημα τὸ πραχτικὸ που μὲς φέρνει νὰ μελετοῦμε τ' ἀληθινὰ ποιητικὰ ἔργα— μὲ τὴ ρηματικὴ σημασία του «ἐργάζουμαι και ποιῶ».

Δὲν τὰ γράφω αὐτὰ ἀπὸ θεωρητικὴ κακοψυχία. Εἶμαι πρόθυμος νὰ παραδεχτῶ πὼς οἱ στίχοι του κ. Ἀστέρη, ἔχουνε μέσα τους μουσικὴ, πὼς μερικά του ποιήματα δείχνουνε δύναμη ἀλληγορικὴ κ' ἄλλα πάλι ἀνοιχτικὸ ξεπέταγμα. Μὰ τὸ λάθεμα, τ' ἀμάρτημα τὸ κοινωνικὸ, εἶναι ριζικὸ και μαραζώνει και δῶ τὸ ἰδανικὸ του τεχνίτη.

Και τὸ παράξενο πὼς τὸ νοιώθει κ' ὁ ἴδιος. Τὸ λέει: πὼς βαρήθηκε τὰ λείψανα και ποθεῖ νέα ζωὴ και πὼς θέλει νὰ ξεχάσῃ τοὺς ἠρωτισμοὺς τῶν νεκρῶν. Προσέξτε ὀμως. Εἶναι κ' αὐτὸ κάμωμα. Δὲν εἶναι ἀλήθεια του νοῦ, τῆς καρδιᾶς ἐλικρινεία. Ὁ τόνος ὁ πὸ συχνὸς φρίσκειται σὲ τούτο τὸ τετράστιχο:

Κοντὰ σ' ἕνα βουνὸ και σ' ἕναν ἴσιο κάμπο
Στὸ κοιμητήρι μὲς βαθιᾶς ἀτραξιᾶς
Λευτέρωσέ με ἀπὸ τὴ φυλακὴ, για νὰμπο
Στὸ μακρυνὸ τὸ δρόμο τῆς Ἀνυπαρξιᾶς.

Ὅταν εἴμευνα παιδὶ ἐκλεφτα και γὼ σταφύλια ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Κι ὁ δραγατῆς μοῦ ἔφριχνε καιμὰ τουφεκιὰ γεμισμενη ἀλατι. Και νὰ εἰρωνικὴ ἀναποδιά. Τῶρα ὁ ἴδιος ἐγὼ γίνηκα δραγατῆς και φυλάω μὲ τὸ κριτικὸ καρυσφύλλι στὸν ὀμο τ' ἀμπέλια τῆς φιλολογίας μας. Που και που τραβῶ και κανένα συμπᾶρο. Ἀλάτι πάντα. Μὰ ἔρχονται ὀρες και θυμοῦμαι μ' ἀποθυμιά τὸν καιρὸ που τρώπωνα στ' ἀμπέλια σὰν πονηρὸ σατυρόπουλο και δὲν εἶχα τίς ἐνοῖες του δραγατῆ που φῆνεται ἰλημερις στοῦ κάμπου τὸ λιοπύρι και που τὴ νύχτα τὸν κεροῖδεῦονε μὲ τὰ τραγοῦδικα τους οἱ γρόλλοι και τ' ἀμπελοδάθραχα.

ΕΡΜΟΝΑΣ

Karachi, 27 του Θεριστῆ 1906

LE MONDE HELLÉNIQUE

Journal français bi-hebdomadaire

Directer : S. Pappas

Bureaux 2 rue des Philhellènes

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 18. — Για τὸ Ἐξωτερικὸ
φρ. γρ. 10

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίοςκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὀμόνοιας, Ἰπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου (Ὀφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὀμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (ὀδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ).

Ἡ συντρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΠΡΑΜΑΤΑ

ΤΑ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ»

πυραμοιοῦνται πὼς τὰδικήσαμε: και για νὰ κιώσετε καλύτερα τί τρεχει ξεσηκῶνουμε ἀπὸ τὸ τελευταῖο τους φυλλάδιο (15-30 Ἰουνίου, σελ. 174, στηλ. 1) τὸν ἀκόλουθο παράγραφο:

Ὁ κ. Μιχ. Λυκιαρδόπουλος μὲς γράφει:

«Στὴν μετάφραση του ἄρθρου μου για τὴ Νεοελληνικὴ Φιλολογία που δημοσιεύτηκε στὸ «Νουμά» μπήκανε διάφορα λάθη. Τὸ ἕνα ἰνδιαφέρει: τὰ «Παναθήνια» και πρέπει νὰ τὸ διορθώσω. Τὸ Ρωσικὸ καιμένο λέγει: Πρῶτα κατὰ τῆξιν ἡλικίας ἔρχονται τὰ «Παναθήνια» που μὲ τὴν ἐνημεροτήτων, μὲ τὸ ἔξωτερικόν των, μὲ τὰ περιεχόμενά των, ἡμποροῦν νὰ συναγωνισθοῦν μὲ ὀποιοῦνδήποτε εἰρωνοπαῖκο περιοδικό».

Που και πὼς ἔγινε λοιπὸν τὸ λάθος δὲν τὸ ἐξετάζομεν. Ἴσως γνωρίζῃ ὁ «Νουμάς». Τῶρα μοιλογνορίζουν και ἄλλοι. Ὄδὲν κρυπτόν κτλ.

Αὐτὸ τὸ παράτανο ἔχουν τὰ «Παναθήνια» και θὰ πάψουνε νὰ πυραμοιοῦνται ἀμα τὰ βεβαιώσουμε πὼς τὸ λάθος ἔγινε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν κ. Λυκιαρδόπουλο, που στέλλοντάς μας μετάφραση Γαλλικὴ του Ρούσσικου ἄρθρου του λησμὸνησ, φαίνεται, νὰ βάλει δλ' αὐτὰ νὰ παινέματα, τὰ δικαιοῦτα, για τὰ «Παναθήνια». Ἄ δὲν τὰ ξεγνοῦσε, νᾶναι βέβαια τὰ «Παναθήνια» πὼς δὲ θὰν τὰ παραλείπαμε, ὄχι μονάχα γιατὶ ἔχουμε τὴν ἀρχὴ νὰ σεβῆμαστε τὰ χειρογράφα τῶ συνεργατῶνε μας, ἀλλ' ἀκόμα και γιατὶ μὲ τὰ «Παναθήνια» δὲν ἔχουμε τίποτε νὰ μοιράσουμε, ὄτε τίς ἰδέες μας, ὄτε τοῖς ἀναγνώστες μας. Εἶναι ἀστείον νὰ φοβοῦνται πὼς τὰ φτονοῦμε και τὰ ζουλεύουμε και για νᾶν τοὺς φύγει κάθε τέτοιος φόβος δηλώνουμε δῶ μὲ τὸν ἐπισημώτερο τρόπο δι συμφωνοῦμε και μὲ τὴ γνώμη του Σλουβεργτέ που εἶπε στὸν κ. Α. Ἀδαμαντίου, καθὼς γράφουν τὰ ἴδια στὸ τελευταῖο τους

φυλλάδιο, «Δεν ήξευρα ότι έχετε εις τας 'Αθήνας τέτοιο περιοδικό, ισότιμο με τα καλύτερα περιοδικά μας».

Περιοδικό λοιπόν πού το θαμάζει ο Σλουβεργιτέ, δέν μπορεί να μη το θαμάσει ο «Νουμάς», όσο κι α χαρακτηρισίζεται ο φτωχός μέσα στα ίδια «Παναθήναια» από κάποιον 'Αχρηστο συνεργάτη τους ως «όργανον προς δημοσίευσιν δημοτικοφανών ορνιθοσκαλισμάτων», καλέ.

Περιττές κουβέντες δλ' αυτά και ταναγνωρίζουμε. Θέλουμε μοναχά να βεβαιώσουμε τα ευρωπαϊκώτατα «Παναθήναια» πως αυτό πού γινε δέν έγινε εξεπίτηδες, γιατί αν ήταν έτσι, τότε κι άλλες φορές πού μās έτυχε να τυλώσουμε στο «Νουμά» κρίσεις ξένων (του κ. Dieterich λ. χ. του Lebesgue κλπ.) δέν παραλείψαμε απ' αυτές, καθώς κάνουνε τα «Παναθήναια» — και να μās συμπαδάνε — τους επαίνους για τα «Παναθήναια» και για κάθε λόγιο γενικά, όσο κι αν έχουνε κάποιες επιφύλαξεις για μερικούς απ' αυτούς. Ο «Νουμάς» όμως φορές μετάφρασε και τύπωσε ξένες κρίσεις για τη φιλολογική κίνηση δέν τόκανε για να ρεκλαμαριστεί αλλά για να δείξει πως κρίνουν οι ξένοι τη φιλολογία μας. Α ζητούσε ρεκλάμα δά δημοσίευε, καθώς πολύ φρόνιμα κάνουνε τα «Παναθήναια», μόνο όσα ενδιαφέρονται αυτών και τους συνεργάτες τους. Οδδέν κρυπτόν κιλ. μα καλό 'ναι να μπαίνει και κάθε πράμα στη θέση του.

ΑΡΧΙΝΗΣΑΝΕ

λοιπόν οι Υπουργοί μας να κάνουν και σολοικισμούς Συνταγματικούς. Φοβερή κίτη ανακάλυψη και τη χρωστούμε τού Ράλλη πού καταφουρισμένος με κάπιζ πράξη του κ. Υπουργού της Δικαιοσύνης, φώναζε μέσα στη Βουλή:

—Μα αυτό είναι Συνταγματικός σολοικισμός!

Κι ο Ράλλης δέ γελούσε όταν τ'έλεγε: κ' οι βουλευτάδες δέ βάλανε τις φωνές και τα ντουβάρια της Βουλής δέ γκρεμιστήκανε.

Συνταγματικός σολοικισμός! Φωνάζουμε όλοι νύχτα μέρα πως τού Σύνταγμα κατακουρελιάστηκε και να σου ο Ράλλης έρχεται και σου μιλάει με σοβαρότητα και ... με πόνο για Συνταγματικό σολοικισμό, δηλ. για παρανοχία!

Νά μη βασκαθούμε!

ΕΧΕΙ

δίκιο ή «'Ακρόπολη» να χτυπάει τον Πεσματζόγλου για τις σύμβασες τού Τράμ και της «'Ενιαίας» με τα Γαβρηλίδικα άρθρα της πούναι γιομάτα δύναμη κι όμορφιά. Αν ο κύριος αυτός έλεγε πως ήρθε δώ για να κερδίσει μιλιούνια και να δέσει τον κουτόκοσμο πίσω από την ουρά του αλόγου του, κανείς δέ θ'έχε δικαίωμα νάν του πει τίποτα, μα θάν τονε χεροκροτούσαν όλοι σαν τού κατάφερνε. Ο κύριος όμως αυτός τα χρηματιστικά του κόλπα και τις κερδοσκοπικές του επιχειρήσεις τις ντώνει όλες με τού χρυσόχαρτο τού πατριωτισμού και της λαχτάρας για τού αγενικό καλό και «έν τοιαύτη περιπτώσει», πού λέν κ' οι δασκάλοι, έχει δίκιο κ' ή «'Ακρόπολη» πού συμβουλεύει τόν κόσμο νάνόζει τα μάτια του.

« — ΕΙΜΑΙ

αναγκασμένος από τη θέση αυτή να πώ ότι ή 'Ελλάς δέν έχει πολεμικό ναυτικό αν και ζοδιάζονται τόσα εκατομμύρια γι' αυτό».

Τά είπε ο κ. Σπ. Κουμουτούρος, πούκανε και Υπουργός τω Ναυτικώνα, μέσα στη Βουλή, τη νύχτα της περασμένης Δευτέρας. Κι ότα μερικοί βουλευτάδες τού παρατήρησαν πως αυτά τα πράματα δέν πρέπει να λέγονται έτσι επίσημα μέσα στη

Βουλή, ο κ. Κουμουτούρος τού διόρθωσε κάπως τού πράμα λέγοντας πως μόνο καλή θέληση χρειάζεται για να καλύτερέψει ή τέτια κατάσταση.

Αυτό λέμε κ' έμεις. Μα σε ποιά γωνιά της γής να βρίσκεται άραγες ή καλή αυτή θέληση για να στείλουμε να μās τή φέρουν;

ΑΠΟ

ένα όμορφο χρονογράφημα τού Παπαντωνίου, τυπομένο στο «'Αστν» της περασμένης Τρίτης, παίρνουμε τού ακόλουθου χαρακτηριστικώτατο κομμάτι.

«Τα καταστήματα τών 'Αθηνών όσα είχαν δέντρο, ήσαν όλα περίφημα. Η «Μουριά» της Πλάκας διάσημος. Η «Μουριά» τού Λαδά διάσημος. Η «Λεύκα» εις τήν Βάθειαν διάσημος. Εις τήν συνοικίαν μου, διότι ένα πενήχρον καφενεϊόν έχει πεύκο, άνθρωποι έκ περάτων μαζεύονται: άποκάτω ως έντομα, επιστρέφοντες εις τήν πατρίδα των, εις τού δέντρο.

Εις τού τέλος της όδου Θεμιστοκλείου υπάρχει μία πλατεία με λεύκες, ο ταρχαγός, τού ανατρίχιασμα, ή ποιήσις τών όποιων είναι θαυμαστόν ίδειν. Έκει έχει και καφενεϊόν. Άλλ' ο καφεντζής φίλος της καθαρευούσης και της ρητορικής, δέν ώνόμασε τού καφενεϊόν οι Λεύκες όπως τόν συνεβούλευσε τού εκεί συχνάζον φυσιολατρικόν μελλισι τού «Νουμά». — Μωρέ βγάλετο οι «Λεύκες» άνθρωποι τού Θεού! — Τίποτα, ο καφεντζής. Τούδωσε τίτλον πολυτελή. Τού ώνόμασεν ή «'Αφθονία» ή «ή 'Αναδιοργάνωσις τών κακώς έχόντων», δέν ένθυμούμαι πως. Εις τας Πάτρας ο ιδιοκτήτης τού καφενεϊού τού βυθισμένου εις της μαγικής εκείνης ίτιές, εις ένα δλόκληρο δάσος τού Μυσση, ώνόμασε τού καφενεϊόν του «Αί 'Ιτιάι». — Μωρέ βγάλε το «'Ιτιάς» χριστιανέ μου! Όχι και 'Ιτιάι». Ι-ΤΕ-ΑΙ. Είναι ευκολώτερο να καταπιής καρδί, παρά να τού πής. Όπου άποδεικνύεται ότι αι λέξεις και ή φύσις εις τήν 'Ελλάδα έχουν όριστικώς διακόψει τας σχέσεις».

Χιλιάδες τέτιες άπόδειξεις της καθαρευουσιάνικης ψώρας μπορούσε να ραδιάσει κανείς, άφου όλη τη λογιωτατοσύνη του ο Ρωμιός, και μάλιστα ο 'Αθηναίος, τή δείχνει στις επιγραφές, πού κοιτάζει νάν τις κάνει ός μπορεί 'Απτικώτερες. Τού περίφημο «'Εφριπιοποιείον» της όδου Μουσών και τού περιφημώτερο Συνακατιοπωλείον (γιατί όχι και ήλατοπωλείον;) της Παλιάς 'Αγοράς είναι δυό γεροί στυλοβάτες της προγονικής μας δόξας και της κουταμάρας μας.

ΑΣΟΦΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΟΝΤΑΣ

Ένας σακάτης γέροντας καμπούρης, ζερωμένος, Μένα δερμάτι κούτσουρα στη πλάτη, φορτωμένος. Άργά τή ράχη άνάβαινε με κόπο στο βουνό.

Μά να μία πέτρα έβρέθηκε μπροστά του και σκουντάει Κι' ο γέρος έσωριάστηκε στο χώμα και βογγάει ΚΑΙ λέει: Κύρ Χάρο πάρε με! Δέν θέλω πιά να ζώ.

Καβάλλα άπά στο μαύρο του ο Χάροντας περνούσε ΚΑΙ ζύγωσε τού γέροντα στη ράχη πού θρηνούσε ΚΑΙ σαν τόν είδε με θυμό, είπε τού γέρου αυτά:

Μου κάνεις τού ρομαντικό, βρέ γέρο κοκαλιάρη, Μά πήρες όπως φαίνεται για Χάρο σκουπιδιάρη! Έγώ δέν παίρνω κλάψιαρη σακάτικα κορμιά.

Φουτώω στο περβόλι μου κορμιά παληκαρία, Βίνω τις νιές για λειμονιές, τούς νιοδες για κυπαρίσσια ΚΑΙ τα μικρά παιδάπουλα λουλούδια και μωσιές.

Έγώ δέν είμαι Χάροντας καλός, ψυχοπονιάρης, Είμαι λεβέντης και περνώ τούς κάμπους καβαλλάρης! Παλαίω με λεντόκαρδους κι' άρπάζω όμορφονιές.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΗΣ

ΡΑΛΛΕΙΟ ΚΑΙ ΜΠΟΤΑΣΕΙΟ

Σάν κάθε χρόνο, έτσι και φέτο τελειώσαν πανηγυρικά οι εξετάσεις τού «'Αρσακείου παρθεναγωγείου» άφου έβγαλε λόγο ο Μιστριώτης και δόθηκαν βραβεΐα — τού Ράλλειο, χίλιες δραχμές και τού Μποτάσειο πεντακόσες — οι δυό κορίτσια πού έγραψαν τις καλύτερες έκθεσες. Βλέπουμε έτσι πως ο Λασσανειος και Παντελίδειος τού Πανεπιστημίου βρίσκουνε τα ταΐρια τους στο 'Αρσακείο. Έκει κουφικέφαλα δασκάλικα κρίνουνε «την ποιητικήν επίδοσιν τού έθνους». Έδώ ατην περι τήν γλώτταν επίδοσιν τών 'Ελληνίδων» κρίνει ο Μιστριώτης.

Όλοι ξέραμε ίσαμε τώρα τί δουλειά γινότανε μέσα στο ντουβάρι της όδου Σταδίου, πού λές και στήθηκε για φρούριο και προμαχώνας της καθαρευούσας, τί δουλειά επίμονη χαλασμού κάθε παιδαγωγικής ψυχής, και τί άνίλεο κούρασμα με πράματα άνωφέλευτα κάθε κοριτσιόστικου μυκλού. Μά ένα πού δέν ξέραμε καλά, φέτο θεοφάνερα τού μάθαμε. Παρηγοριώμαστε με τήν έλπίδα πως όλα αυτά τα καταστρεφτικά μέσα δέν είχανε τή δύναμη όλοτέλα να γυρίζουνε από τού φυσικό τους δρόμο τήν ψυχή και τού μυκλό τού κοριτσιού. Συλλογιζόμαστε πως άμα τα κακόμοιρα τα κορίτσια φύγανε από τις άλυσίδες της σχολαστικής κακοκεφαλιάς κι' άμυαλωσύνης κι' άναπνέανε τόν καθαριο άγέρα της ζωής, είχανε τήν ήλικία να μπούνε στον ίσιο δρόμο, όχι βέβαια με δίχως άβασίες από τού φουρτουνασμένο ταξίδι, μα πάντα με γερό ζυμόναχα τού ψυχόμετου. πού ή φύση χαρίζει στον άνθρωπο, για τή λευτεριά και τήν άληθινή ζωή.

Όμως, είδαμε τις έκθεσες τις βραβευμένες στο Ράλλειο και στο Μποτάσειο διαγωνισμό, πού για πρώτη φορά, αν θυμούμαστε καλά, δημοσιεύτηκαν φέτο σε μία σημερίδα και χάσαμε και τή στερνή αυτή έλπίδα. Τού μιστριώτικο σκουληκι έχει δουλέψει τόσο γερά, τόσο λυσασμένα, τόσες φωλιές έχει στήσει στα κοριτσιόστικα στήθη, ίώστε είναι αδύνατο πιά, είναι αδύνατο να ξεστραβωθούνε τα μάτια, να φωτιστεί τού μυαλό, να λευτερωθούνε οι ψυχές.

Τού πράμα είναι άπελπιστικό. Και να ξερει κανείς πως τού 'Αρσακείο είναι τού έργο μιας εταιρίας πού λέγεται «Φιλεκαπιδευτική», πού διοικείται από συμβούλιο, με μέλη όχι δασκάλους, και πού μπορούσε να εργαζόταν όπως χρειάζεται για τήν άληθινή εκπαίδευση πού πρέπει στις Ρωμιόπουλες. Άντίς όμως να κάμει αυτό, τούδωσε τσιφλίκι στο Μιστριώτη κ' έμπασε τούτος όλους τούς κουτοδασκάλους μέσα πούχουνε μυαλά σαν τα δικά του, κι' άρχισε να σφυροκοπά στα κεφάλια τών κοριτσιώνε τή γλώσσα τού Όμηρου, τή γλώσσα τού Σοφοκλή, τή γλώσσα τού Θουκυδίδη, μα όχι και τήν ψυχή τους. Πρέπει λοιπό να σδυστεί τούνομα πούχει τού 'Αρσακείο για παρθεναγωγείο και να γραφτεί κείνο πού τ' άξίζει, κ' έτσι στην καθαρευούσα, «Βλακκομεϊόν και βλακκοποιείον της φιλεκαπιδευτικής εταιρίας».

*

Μά δε έρθουμε τώρα στις βραβευμένες έκθεσες. Έβαλαν στα κορίτσια για θέμα τού διαγωνισμού «κατά τί διαφέρει ή άγροτικός τού άστυκού βίου». Είναι αρκετό νομίζουμε τού θέμα να δείξει τή στενοκεφαλιά τού άρχιδάσκαλου πού τούβαλε. Δίχως να πούμε όμως τίποτ' άλλο γι' αυτό, σας βάνουμε εδώ δυό κομμάτια από τις έκθεσες αυτές.

Τού κορίτσι πού πήρε τού Ράλλειο γράφει μέσα σε